

FUNKCIE

1) Zobrazenie

- a) axonometrické zobrazenie (x/z, plochy verne)
- b) izometrické zobrazenie (x/y/z hrany verne)
- c) perspektívne zobrazenie (ubezniek posuvateľný v x/z)
- d) dvojrozmerná projekcia
- e) otáčanie telesa okolo troch hlavných osí (vo všetkých zobrazeniach a) až d)) - s krokom 90 stupňov
- f) otáčanie telesa okolo zvislej z-osi ($x=90$, $y=90$), s krokom $\pi/32$ - resp. $\pi/16$ (vo všetkých zobrazeniach a) až d)). Otáčanie je možné v zmysle, alebo proti zmyslu otáčania hodinových ručičiek. Program CAD používa vlastný grafický procesor, čo umožňuje plynule a nerušene otáčanie telesa.

2) Kreslenie

- a) rozlíšenie : 101 bodov (0 až 100) v x,y,z (bez ochran)
- b) riadenie : tri kurzorové klávesy pre x,y,z s prepínaním plus/minus (SHIFT); kreslenie je možné počas ľubovoľnej voľby zobrazenia 1a) až 1f)
- c) funkcie : - definovanie nového bodu
- definovanie hrany k poslednému bodu
- žiadna hrana
- zrušenie hrany
- d) pomôcky : označenie vybratých existujúcich bodov nitkovým krížom, pohyblivým v rovine obrazovky - x/z (za účelom manipulácie)

3) Manipulácia

- a) posuv celého telesa v x,y,z
- b) posuv vybratých bodov (včetně súvisiacich hran) v x,y,z

4) Zaznam / Zavedenie / Hardcopy

Definované teleso je možné uchovávať vo forme suborov na kazetu, alebo microdrive. Po opätovnom zavedení sa teleso dáju editovať. Zobrazenia je možné vytlačiť štandardným príkazom COPY.

5) Kapacita

Teoreticky sa dá pracovať s viac než 1600 bodmi a hranami (autori testovali do 300 bodov).

6) Možnosti doplnovania

Program pozostáva z časti napísanej v BASIC-u a z časti v strojovom kóde. Pre doplnky je k dispozícii cca 8 kbyte; BASIC-ový diel je listovateľný, RAM-TOP je 3000. Strojová časť má dva voľne USER-EXITY (SHIFT 9 a SHIFT T), pre ktoré je možné použiť riadky od 5020 (identifikácia: a=3 resp. 4)

OVLADANIE programu C A D

V zaveru tohoto manuálu je vysvetlený postup zhotovenia krycej sablony ku klávesnici, na ktorú sa vyznačia funkcie jednotlivých kláves pre rýchlu orientáciu pri práci s CAD.

Program sa zaviedie príkazom LOAD", súčasne sa zaviedie aj demonštracné teleso (už z demonštracného telesa je vidno, že program pracuje s tzv. "drotovými modelmi" - výhodou je jednoduchosť definície a rýchlosť, nedovoľuje však pracovať na úrovni plôch - t.j. zakrytie neviditeľných hran a efekty tienovania nie sú principiálne možné)

1) Zobrazenia

Klávesy 1,2,3,4 umožňujú kedykoľvek voľbu iného

zobrazenia, volba je indikovana na kontrolnom tablo.

Prepinajte lubovolne medzi 1 az 4, stlacanie klavesy

W pomoze pri orientacii (otacanie okolo z-osi).

2) Otacanie okolo hlavných osi

Klavesy Q,W,E otacaju (v lubovolnom zobrazeni) teleso vzdy o 90 stupnov okolo zvolenej osi. Ak ste sa pomylili pri volbe osi a sposobili ste nezelane pootocenie, vratite sa do vychodzej polohy trojnásobnym stlacienim tej istej klavesy ($4 * 90 = 360$ t.j. 0 stupnov).

S trochou sebaavedomia vsak mozete otestovat svoju priestorovu predstavivost a vratit sa do povodne polohy pomocou ostatnych dvoch klaves.

3) Otacanie okolo osi z

Klavesa B zapina rezim "otacanie"; na kontrolnom tablo sa zvyrazni znak alfa, vedla neho je aktualny uhol potocenia telesa v stupnoch.

V tomto rezime sposobi stlacanie klavesy N otacanie telesa v zmysle a stlacanie SHIFT N proti zmyslu pohybu hodinovych ruciciek. Klavesa M nastavi teleso do zakladnej polohy (0 stupnov). Skusajte volit rozne zobrazenia !

Klavesa U dovoluje zmenu kroku otacania.

Na rozdiel od otacania okolo hlavných osi (bod 2), nema otacanie v tomto rezime vliv na skutocne suradnice bodov telesa. V dosledku tohoto sa meni, podla uhla pootocenia, orientacia osi x a y (pri otacani sa otaca cela suradnicova sustava aj s telesom). Ak by ste teda chceli definivat nove body, mali by ste najprv klavesou M nastavit vychodziu polohu (0 stupnov).

Rezim otacania okolo osi z ukoncite opatovnym stlacienim klavesy B.

4) Posuv jednotlivých bodov

Všetky body telesa je mozne posuvat jednotlivy, alebo v skupinach. Posuv je mozny pri kazdom zobrazeni a pri lubovolnom pootoceni.

Pripravte si vsak pre prvý experiment teleso takto:

- vypnite rezim otacania okolo osi z (ak je znak alfa zvyrazneny stlacte jeden krat B)
- klavesou I nastavte axonometricke zobrazenie
- klavesou U zvolte krok posuvu 5 (vid tablo)
- stlacte po sebe klavesy K a Y, cim sa resetuju eventualne predchodzie vybery (bude vysvetlene)

-Vyber bodov

- klavesou L sa zapne (vypne) nitkovy kriz v rovine obrazovky - stlacte L
- klavesy 7 a 8 umoznuju posuv kriza (SHIFT - spat)
- navedte nitkovy kriz do blizkosti bodu, ktorý chcete posuvat a stlacte P. Kriz zmizne a v mieste bodu sa objavi blikajuci kurzor (nemylte si nitkovy kriz pracujuci v rovine obrazovky - pomacka pre vyber bodov - s kurzorom, ktorý sa pohybuje v priestore a umoznuje definovat body telesa). Suradnice kurzora sa trvale zobrazuju na tablo - teraz su totozne so suradnicami vybrateho bodu. Program caka na volbu:
  - stlacte J ak chcete aby bol bod vybraty
  - stlacte Y ak ste sa rozhodli editovat teleso
  - stlacte inu klavesu, ak chcete vybrat iny bod
- vybrane body su oznacene neblikajucim kurzorom.
- prevedte teraz popisany postupom vyber napr. dvoch bodov demonstracneho telesa (stlacat J), vypnite klavesou L nitkovy kriz

Posuv bodov

- klavesa H aktivuje (deaktivuje) rezim posuvu,
- stlacte H
- klavesou J zvolte a) posuv vybratych bodov - SEL
- b) posuv celeho telesa - ALL

ktore sa spravaju ako guma - "rubber band".

Pre posuv nazad stacte spolu s 6,7,8 klavesu SHIFT.

V rezime posuvu je taktiez dovolene lubovolne

menit zobrazenie - klavesy 1,2,3,4

>> Dbajte na to, aby pri posuvoch neprekrocil ziaden z bodov telesa priestor chraniceny stenami kocky ktorej telesova uhlopriecka je dana bodmi 0,0,0 ; 100,100,100 a ktorej steny su rovnobezne s definicnymi rovinami suradnicovej sustavy.

Pokial ostal kurzor (blikajuci) nastaveny na niektery z posuvanych bodov, je mozne kontrolne sledovat parametre posuvu na kontrolnom tablo.

- vratte sa teraz stlaceni klavesy H do normalneho rezimu. Pred novou volbou by ste mali zrusit staru, postupnym stlaceni klaves K a Y.

Volba prostrednictvom klavesy K

- namiesto nitkového kriza mozete pre vyber pouzit klavesu K, stlaceni ktorej sa vam postupne ponukaju jednotlivé body telesa. Volbu ponuknutého bodu (poznate ho podľa blikajúceho kurzora) prevediete, rovnako ako v predchádzajúcom prípade, klavesou J.
- klavesa Y ukonci režim vyberu, kurzor ostane nastavený na poslednom vybranom bode.

5) Riadiace klavesy kurzora

Kurzorove funkcie su ovladane klavesami Y az P.

(kurzor sa zobrazuje ako zvaseny blikajuci bod)

- klavesa P definuje nový bod telesa v mieste kurzora, ak tu už bod existuje, definuje začiatok resp. koniec hrany. Ak sa staceni klavesy vytvori hrana, ulozi sa do pamati.

- pokial už existuje hrana medzi bodom definovanim stlaceni klavesy P a poslednym bodom, da sa zrusit. Program upozornuje na tuto moznost blikajucim polom

- v ľavom hornom bode obrazovky. Zrusenie hrany vykona dvojnásobne stlacenie klavesy D. Ak sa na hrana zachovat, je potrebné dvakrát stlačiť inú klavesu.

- klavesou U sa voli krok posuvu kurzora, momentálne nastavená hodnota sa zobrazuje na tablo

- klavesa I zapina (vypina) zobrazenie kurzora (hodnoty suradnic kurzora sa zachovavaju). Po zruseni režimov vyberu a posuvu sa zobrazenie kurzora automaticky aktivuje.

- klavesa O zrusi automaticke vytvorenia hrany medzi kurzorom a poslednym bodom definovanim klavesou P. Po stlaceni O sa nasledovny definovany bod stava novym pociatocnym bodom.

- klavesa Y sa pouziva na ukoncenie režimu vyberu (nitkovým krizom, alebo sekvencne klavesou K) a nastavi kurzor na posledny voleny bod telesa. Po Y sa da pokračovat nasledovne:

- staceni P sa bod potvrdi a vytvori sa hrana k predposlednému bodu

- stacte O ak si hranu nezelite a P ak chcete pokračovat v editovani telesa z tohoto bodu

Aktuálne suradnice kurzora sa trvale zobrazuju na tablo.

Dbajte na to, aby ste v žiadnej osi neprekročili rozsah

0 až 100, program umyselne neobsahuje ochranné zabrány.

Je tak preto, že podľa zvoleného zobrazenia presahuje situácie vyčítaný priestor nerovného rozsah 0 až 100; taktiez moze byt pre ucely obycklych Hard-copy programov vyhodne, ak sa da obraz telesa posunut za tieto hranice.

Prekrocenie dovoleného rozsahu nevedie k zrušeniu programu - ale k prekloneniu príslušného bodu do iného

Klavesy X a C umožňujú posuv ubeznika v osiach x a z.
 (Ubeznik sa využíva iba pri perspektívnom zobrazení - 3)
 Stlačenie klaves SHIFT a V nastavi ubeznik do východzej polohy.

7) Centrovanie

Stlačenie klavesy Z vystredí teleso priestorovo voči všetkým trom osiam, relatívne k bodu 90,90,90 (stred kocky dovolených intervalov). Okolo osi prechádzajúcich týmto bodom sa prevádzajú všetky otáčania.

8) Vystup

Z programu C A D je možné vystúpiť stlačením SHIFT a Z. Nasleduje ponuka zápisu a zavedenia telies, alebo pokračovania - odpovedajte podľa svojich umyslov na kladné otázky.

9) USER-EXIT 3 a 4

Stlačenie SHIFT a 9, alebo T, taktiež vedie k vystupu z programu C A D a vetvi na BASIC riadok 5020.

Tu môžete uložiť vlastné podprogramy - napr. zápis obrazu na kazetu, vytlačenie figur v dvojnásobnej veľkosti, apod. Po stlačení SHIFT a 9, alebo T, je možné program zastaviť klavesou BREAK a vylisťovať.

RUN startuje program C A D bez straty dát.

P O Z N A M K Y :

*) Popis sablony klavesnice k programu C A D

Pre pohodlnú prácu s programom je vhodné prekryť klavesnicu sablonou s popisom funkcií jednotlivých klaves. Sablonu zhotovíme najjednoduchšie zo stredne hrubého kartonu - podľa veľkosti a rozloženia klaves použitej klavesnice. (Otvory klaves vyrezeme sklapeľom)

Sablonu popiseme (propisot + tenka vrstva laku):

ZOBRAZENIA

1 - axonometria		2 - izometria
3 - perspektiva		4 - priemet
RIADENIE KURZORA		
6 - Y+	7 - Z+	8 - X+
CS.6 - Y-	CS.7 - Z-	CS.8 - X-
OTÁČANIE O 90 stupnov		
Q - X osa	W - Z osa	E - Y osa
KURZOROVE FUNKCIE		
Y - kurzor na bod		D - krok 1/5
D - žiadna hrana	I - zapni/vypni	P - nový bod
PGSU		
H - zapni/vypni		K - vyber
L - nitkový kríž		J - ALL/SEL
OTÁČANIE		
B - zapni/vypni		M - 0 stupnov
N - doprava >>		CS.N - dolava <<
UBEZNIK		
X - dolava	C - nadol	V - základne
CS.X - doprava	CS.C - nahor	nastavenie
FUNKCNE FUNKCIE		
B - trus hranu	9 - COPY	Z - stredenie
CS.0 - CLEAR	CS.9 - USER-EX.4	CS.Z - save/load
	CS.T - USER-EX.3	